

Problematyka ochrony danych osobowych a pliki cookies

Posted on 2025-03-31

W erze postępującej cyfryzacji i powszechnego korzystania z internetu, zagadnienia związane z ochroną danych osobowych zyskują fundamentalne znaczenie. Jednym z kluczowych elementów wpływających na prywatność użytkowników w przestrzeni cyfrowej są pliki cookies. Wielu internautów akceptuje je bez zastanowienia, głównie ze względu na wygodę, gdyż odrzucenie tych plików wymaga zazwyczaj większego nakładu czasu niż szybka akceptacja. Znacząca część użytkowników nie jest jednak świadoma, jak obszerne informacje o ich zachowaniach online mogą być gromadzone i przetwarzane przez witryny internetowe za pośrednictwem tzw. „ciasteczek”.

Charakterystyka plików cookies

Pliki cookies to niewielkie pliki tekstowe zapisywane na urządzeniu użytkownika podczas przeglądania stron internetowych. Pełnią one różnorodne funkcje - od optymalizacji działania witryny, przez personalizację treści, po monitorowanie aktywności użytkownika w celach analitycznych i marketingowych. W ramach tej kategorii wyróżnia się kilka

podstawowych typów:

- Pliki sesyjne (session cookies):
 - umożliwiają stronom gromadzenie informacji o użytkowniku w trakcie sesji;
 - są automatycznie usuwane po zakończeniu sesji przeglądania (wylogowaniu lub zamknięciu strony);
 - nie posiadają daty ważności, co umożliwia przeglądarce ich automatyczne usunięcie.
- Pliki trwałe (persistent cookies):
 - pozostają w przeglądarce przez określony, zdefiniowany czas;
 - posiadają precyzyjnie określoną datę wygaśnięcia, po której są automatycznie usuwane.
- Pliki autoryzacyjne (authentication cookies):
 - usprawniają proces logowania, zwiększając poziom bezpieczeństwa;
 - są generowane podczas procesu uwierzytelniania, zapewniając bezpieczne przekazywanie informacji do konkretnego użytkownika.
- Pliki typu zombie (zombie cookies):
 - posiadają zdolność regeneracji po usunięciu, tworząc kopie zapasowe poza przeglądarką;
 - mogą zostać odtworzone po skasowaniu, co stanowi potencjalne zagrożenie, szczególnie w kontekście cyberataków.
- Pliki śledzące (tracking cookies):
 - są generowane przez systemy monitorujące aktywność użytkownika;
 - gromadzą dane o zachowaniach w celu dostosowania treści, reklam czy rekomendacji produktowych do preferencji użytkownika.

Pliki cookies w kontekście ochrony danych osobowych

Ciasteczka same w sobie nie zawierają bezpośrednio danych osobowych, jednak mogą umożliwiać identyfikację użytkownika poprzez systematyczne gromadzenie informacji o jego aktywności w sieci. W szczególności cookies wykorzystywane do celów reklamowych i analitycznych mogą prowadzić do profilowania użytkowników oraz łączenia zebranych danych z innymi informacjami, co stanowi istotne ryzyko dla prywatności. Z tego względu stosowanie cookies musi pozostawać w zgodzie z zasadami ochrony danych osobowych określonymi w Rozporządzeniu o Ochronie Danych Osobowych (RODO), w tym z zasadami minimalizacji danych, przejrzystości oraz świadomej zgody.

Obligatoryjne obowiązki administratora:

- • Obowiązek informacyjny - administratorzy są zobowiązani do jasnego i przejrzystego informowania użytkowników o stosowanych plikach cookies oraz celach ich przetwarzania.
- • Obowiązek uzyskania zgody - użytkownik musi wyrazić świadomą i jednoznaczną zgodę na stosowanie plików cookies, w szczególności tych wykorzystywanych w celach marketingowych i analitycznych.
- • Zapewnienie możliwości zarządzania zgodą - użytkownik powinien mieć zagwarantowaną możliwość efektywnego wycofania zgody na przetwarzanie plików cookies.
- • Zasada minimalizacji danych - stosowanie cookies powinno być ograniczone do niezbędnego minimum, a dane gromadzone za ich pośrednictwem muszą być odpowiednio

zabezpieczone.

Strategie ochrony prywatności – rekomendacje:

- • świadome zarządzanie zgodą na cookies – selektywne akceptowanie tylko niezbędnych plików cookies;
- • stosowanie trybu incognito – ograniczanie zakresu zapisywanych plików cookies;
- • regularne czyszczenie przeglądarki z plików cookies i danych przeglądania;
- • implementacja specjalistycznych narzędzi blokujących mechanizmy śledzenia.

Wytyczne EROD na temat ważnej zgody

Europejska Rada Ochrony Danych (EROD) wydała wytyczne dotyczące zgody na pliki cookies na podstawie rozporządzenia 2016/679. Zgodnie z tymi zasadami zgoda użytkownika musi być dobrowolna, świadoma, jednoznaczna i poprzedzona wyraźnym działaniem potwierdzającym. Nie można stosować domyślnie zaznaczonych pól wyboru, ponieważ nie spełniają one wymogu aktywnego wyrażenia zgody. Dodatkowo, stosowanie tzw. „cookie walls” (czyli blokowanie dostępu do strony bez akceptacji plików cookies) jest niezgodne z RODO. Administratorzy serwisów muszą umożliwić użytkownikom łatwe wycofanie zgody w taki sam sposób, w jaki została udzielona. Zgodnie z Wytycznymi EROD 05/2020, zgoda na pliki cookies powinna być świadoma, co oznacza, że użytkownicy muszą mieć jasne i przejrzyste informacje o tym, jakie dane są zbierane i w jakim celu.

Zasada przejrzystości

Administratorzy stron internetowych są zobowiązani do przekazywania użytkownikom jasnych, zrozumiałych i łatwo dostępnych informacji o działaniu plików cookies, aby mogli oni dokonać świadomego wyboru. Informacje te muszą być dostarczone przed uzyskaniem zgody - użytkownik powinien wiedzieć, jakie dane będą przetwarzane, przez kogo i w jakim celu.

Orzecznictwo TSUE

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie C-673/17 (Planet49) orzekł, że zgoda na pliki cookies nie może być uznana za ważną, jeśli została udzielona poprzez domyślnie zaznaczone pola wyboru. Natomiast w sprawie C-61/19 (Orange Romania SA) TSUE uznał, że zgoda musi być świadoma i wymaga wcześniejszego przekazywania użytkownikowi jasnych i dostępnych informacji. Powyższe regulacje oraz orzecznictwo potwierdzają konieczność przestrzegania danych osobowych w kontekście stosowania plików cookies. Dzięki temu użytkownicy powinni mieć realną kontrolę nad swoją prywatnością w sieci. Dodatkowo warto zwrócić uwagę na sprawozdanie z prac grupy zadaniowej EROD dotyczące banerów cookie, w którym podkreślono potrzebę zapewnienia użytkownikom możliwości łatwego odrzucenia plików cookies i unikania nieuczciwych praktyk, takich jak „cookie walls” czy domyślnie zaznaczone zgody.

Podsumowanie

Pliki cookies pełnią istotną funkcję w prawidłowym funkcjonowaniu współczesnych stron internetowych, jednakże ich niekontrolowane wykorzystanie może stanowić poważne

zagrożenie dla prywatności użytkowników. Dzięki regulacjom prawnym, takim jak RODO, użytkownicy uzyskali większą kontrolę nad swoimi danymi. Niemniej jednak, kluczowe znaczenie ma systematyczne podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej mechanizmów śledzenia oraz aktywne zarządzanie ustawieniami prywatności w przeglądarkach internetowych. Zgodnie z wytycznymi EROD zgoda na pliki cookies musi być dobrowolna, świadoma, jednoznaczna i poprzedzona aktywnym działaniem użytkownika. Nie można stosować domyślnie zaznaczonych pól wyboru ani wymuszać zgody poprzez „cookie walls”. Ponadto, TSUE w sprawie Planet49 orzekł, że domyślne zgody nie są prawnie wiążące, a użytkownicy muszą otrzymać pełne informacje przed wyrażeniem zgody. Odpowiedzialność za ochronę danych spoczywa zarówno na administratorach witryn internetowych, jak i na użytkownikach, którzy powinni podejmować świadome decyzje dotyczące własnej prywatności w przestrzeni cyfrowej.